

Ахмад І.М.

кандидат філологічних наук,

доцент КАМТCS№1

Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЧАСУ В МОВІ

У статті розглядаються основні функції філософської категорії, а саме - це відображення закономірності, властивостей, явищ, які притаманні реальному світу. Також розглядаються різні властивості часу, висувуються гіпотези про його атрибутивність, гомогенність, дискретність, оборотність тощо. У сучасному природознавстві властивостями часу як фізичної величини визнані нескінченність, одномірність, односпрямованість і безперервність.

Ключові слова: відео матеріали, аутентичний, комунікативні навички, інтерактивний, підхід, компетенція.

Ахмад И.М. лексические средства выражения времени в языке

В статье рассматриваются основные функции философской категории, а именно – это отражение закономерности, свойств, явлений, которые присущи реальному миру. А так же рассматриваются различные свойства времени, выдвигаются гипотезы о его атрибутивности, гомогенности, дискретности, обратимости и тому подобное. В современном естествознании свойствами времени как физической величины признаны бесконечность, одномерность, однонаправленность и непрерывность.

Ключевые слова: аутентичный, коммуникативные навыки, интерактивный, подход, компетенция.

Akhmad I. Lexical means of expressing time in a language

*The article investigates the features of actualization time values in lexemes, associative and semantically associated with the names of the day. It summarizes the principles of inclusion of lexemes in the associative-semantic groups, defines the role of context in identifying associative-semantic relationships of *kauzema* with *reflexemas*. Also the factors affecting the actualization in the context of certain elements of the word are analyzed. The*

object of the analysis is the words with temporal and qualitative-temporal semantics. There are basic functions of the philosophical category, namely, it is a reflection of the pattern, properties, phenomena that are inherent in the real world. And also various properties of time are considered, hypotheses are put forward about its attribution, homogeneity, discreteness, reversibility and the like. In modern science, the properties of time as physical quantities are recognized as infinity, one-dimensionality, one-pointedness and continuity. The existence and unity of the philosophical and physical aspects of space and time has been convincingly proved by the theory of relativity by A. Einstein - the most common of the existing physical theories of space and time. In modern science, the properties of time as physical quantities are recognized as infinity, one-dimensionality, one-pointedness and continuity.

As you know, objective time was not given directly to sensations in a person, however, already at the age of several months a child seeks to actively orient himself in time and space. A person's comprehension of the surrounding world can occur in two forms: through perception and through cognition, while the first path is primary. But even today, there is still little scientific data on the perception of time, in any case, less than on the perception of space, therefore a number of psychologists have devoted their work.

Key words: *authentic, communicative skills, interactive, approach, competence.*

У теорії знань важливішими гносеологічними категоріями використовуються поняття часу, простору та руху. З відомої тези «час є формою суттєвого матеріального характеру» слідує, що він є формою сутності та людини як матеріального об'єкта. Людина існує впродовж часу (і простору) прагнучи до його пізнання, що визначає дослідження цієї категорії в природно-науковому аспекті і культурно-історичному плані [1, с. 45].

Час, як об'єкт пізнання, включає категорії філософської, суспільно-наукової та конкретно-наукової сфер. Функціональність філософської категорії віддзеркалює закономірності, властивості, явища, процеси, які притаманні всім реальним систем реально світу. Функція загальнонаукової категорії - віддзеркалювати

закономірності, властивості та ін. ризику різноманітних систем. Функція конкретно-наукової категорії - уточнювати конкретну систему [2, с. 9]. Привативні відносини між цими категоріями дозволяють зробити висновок, що вивчення будь-якого поняття в приватній науці не тільки ґрунтується на розумінні цього поняття у філософському плані, а й на даних, які отримані в процесі цього вивчення, доповнюють, конкретизують філософське знання.

З урахуванням цих даних розглядаються різні властивості часу, висуваються гіпотези про його атрибутивність - субстанціальність, гомогенність - гетерогенність, дискретність - континуальність, оборотність - незворотність, об'єктивність - суб'єктивність, одномірність - багатовимірність, загальність - локальність, рівномірність - нерівномірність, єдиність - множинність, унікальність - універсальність » [].

Філософи (Я.Ф. Аскін, О. Вейнингер, В. І. Вернадський, А. Грюнбаум, М. Я. Ковальзон, Г. Рейхенбах, Р. Пенроуз, М. Хайдеггер, Р. І. Епштейн та ін.) Розкривають витoki уявлення про простір і час в рамках онто- і філ-генетичного «дитинства» людини, простежуючи еволюцію цих уявлень на різних етапах міфічного і релігійного світобачення.

Існування і єдність, філософські і фізичні аспекти простору і часу переконливо доведена теорією відносності А. Ейнштейна - найзагальнішої з існуючих фізичних теорій простору і часу. У сучасному природознавстві властивостями часу як фізичними величинами визнані нескінченність, одномірність, односпрямованість і безперервність.

Як відомо, вілчувати безпосередньо об'єктивний час людині не дано, однак вже у віці декількох місяців дитина прагне активно орієнтуватися в часі і просторі. Тільки до 7-8 років складається наше звичайне, інтуїтивне відчуття про час, про його рівномірність

у поточному потоці миттєвостей, кожне з яких спочатку ще тільки буде, потім воно вже є, а потім перетворюється в було.

У своєму розвитку дитина, ймовірно, повторює в дуже прискореному темпі той довгий і давній шлях, яким людство, розвиваючись від первісного стану, прийшло до нашого сучасного поняття часу " [4, с.135].

Розуміння людиною навколишнього світу може відбуватися в двох формах: у вигляді сприйняття і за допомогою пізнання, при цьому первинний перший шлях. Але і на сьогоднішній момент ще мало наукових даних про сприйняття часу, в усякому разі, менше, ніж про сприйняття простору, тому вивчення цього механізму присвячено ряд робіт психологів (біологічна теорія сприйняття часу Х. Хогланда, когнітивна теорія Роберта Орнштейн та ін. [5,с.97]). Однак вже доведено, що людське сприйняття об'єктивного часу спирається на три моменти: сам час, події в часі, існування людини в часі [3, с.501]

Людина вимірює час подій, властивість яких є те, що вони відбуваються під час, мають початок, середину та кінець і є або одночасними, або відбуваються одна за одною. Події слугують людині в сприйнятті часу, інші слова у фізичній реальності людина усвідомлює лише одночасно зі своїм буттям та з будь-якою подією. Слід зазначити, що в старослов'янській і давньоруській мовах лексеми часу вживалися в однакових значеннях "час як відрізок, протягом якого відбувається та чи інша подія" [5,с.97].

Література

1. Ахмад І.М., Чмель В.В. Ассоциативно-семантические связи циклических темпорлексем/ І.М. Ахмад, В.В. Чмель//Иностранные языки: инновации, перспективы исследования и преподавания [Электронный ресурс] : материалы II Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 21–22 марта 2019 г. /

- Белорус. гос. ун-т ; редкол.: Е. А. Пригодич (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2019.
2. Ахмад І.М., Чмель В.В. Лингвистический аспект изучения категории времени/ І.М. Ахмад, В.В. Чмель // Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність. Матеріали Міжнародної наукової конференції. 24-25 травня 2019 р., м.Дніпро. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. – 528 с.
 3. Рогожникова, Т. М. Ассоциативная структура значения слова и процесс понимания текста / Т. М. Рогожникова // Психолінгвістическіе проблемы семантики : сб. науч. трудов. / Калининский гос. ун-т ; редкол. : А. А. Залевская (отв.ред.). – Тверь, 1990. – С. 96–100.
 4. Славянский ассоциативный словарь: русский, белорусский, болгарский, украинский / Н. В. Уфимцева [и др.]. – М.: ИЯ РАН : Барнаул, Издательство Алтайского государственного университета, 2004. – 800 с.
 5. Большой толковый словарь русского языка / Ин-т лингв. исслед. РАН ; редкол.: С. А. Кузнецов (гл. ред.) [и др.]. – СПб. : Норинт, 2003. – 1536 с.